

Michał HELLER

JUBILEUSZ 2000

Z okazji Roku Jubileuszowego odbyła się w Rzymie, w dniach 23–24 maja 2000 r., międzynarodowa konferencja na temat: *The Human Search for Truth. Philosophy–Science–Faith: The Outlook for the 3rd Millenium*. Organizatorem konferencji była Papieska Rada Kultury. Obrady miały miejsce w Watykanie, w auli, w której zwykle obraduje Synod Biskupów. Aula, mieszcząca ok. 300 osób była prawie pełna. Obradom przewodniczył kard. Paul Poupard. Dwudniowe obrady zostały podzielone na cztery tematyczne sesje. Każdą sesję rozpoczynała krótka medytacja (coś w rodzaju refleksyjnych myśli przewodnich), po której następowały trzy referaty i dyskusja. Medytację, otwierającą czwartą sesję poświęconą naukom społecznym, przeprowadziła Hanna Suchocka, minister sprawiedliwości w ówczesnym rządzie polskim.

Pierwsza sesja była poświęcona ogólnie relacjom pomiędzy naukami, filozofią i teologią. Referaty wygłosili: Józef Seifert (Liechtenstein), Bruno Forte (Neapol) i Giuseppe Tanzella–Nitti (Rzym). Pierwszy z tych mówców ostro wystąpił przeciwko teorii ewolucji, z perspektywy chrześcijańskiej dopuszczając jedynie bardzo ograniczone jej wersje. Takie postawienie sprawy wywołało jednoznaczną ocenę sali: praktycznie wszyscy dyskutanci (a było ich wielu) — i to zarówno przedstawiciele poszczególnych nauk, jak i teologowie — wypowiadali się przeciwko takiemu stanowisku.

Druga sesja była poświęcona naukom przyrodniczym. Referaty wygłosili kolejno: niżej podpisany, Robert J. Russell (Berkeley), Edward Nelson (Princeton). Ja mówiłem raczej o zagadnieniach metodologicznych, Bob Russell podjął temat stosunku chrześcijańskiej idei stworzenia do współczesnej kosmologii, a ostatni mówca w swoim pełnym erudycji referacie wypowiedział się przeciwko platonizmowi w filozofii matematyki i ten, odwiecznie dyskutowany, temat zdominował potem debatę.

---

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

Trzecia sesja dotyczyła, jak głosił tytuł, „Nauk humanistycznych i nauk o życiu”. Mówcami byli: Adriano Bompiani (Rzym), Andrzej Szczeklik (Kraków) oraz John R. Searle (Berkeley). Pierwsze dwa referaty były bezpośrednio związane z zagadnieniami medycznymi (drugi z nich elegancko wygłoszony i bardzo interesujący), a trzeci — jak można się tego było spodziewać po osobie mówcy — był poświęcony zagadnieniu sztucznej inteligencji. Mówca, w niezwykle oratorski sposób, powtórzył i rozwinął swój znany argument „Chińskiego pokoju”. Nic dziwnego, że większa część dyskusji skupiła się na tym temacie.

Ostatnia sesja była poświęcona naukom społecznym. Referaty: Margaret S. Archer (Warwick, Wielka Brytania), Rubens Ricuperco (Genewa), Janos Perenyi (ambasador Węgier przy Radzie Europy).

Słuchając referatów i dyskusji, nasunęła mi się następująca refleksja: W dialogu nauka–teologia został osiągnięty pewien etap: przełamano pewne stereotypy, wypracowano pewne metodologiczne ustalenia, istnieje chęć wzajemnego porozumienia. Dotyczy to przynajmniej znaczącej części uczonych i teologów. Wydaje się, że właśnie ci ostatni powinni uczynić następny, ważny krok. Teologowie, nie tylko w dialogu z naukami, ale także w swojej codziennej pracy, powinni przemówić bardziej zrozumiałym, współczesnym językiem. Sądzę, że obecnie główną przeszkodą w dialogu jest „rozumianie się języków”. Język teologiczny jest ciągle wtopiony w obraz świata i system pojęć, który w nauce już dawno wyszedł z obiegu. Rzymskie sympozjum było tego jeszcze jednym świadectwem. Wszyscy zgadzają się co do tego, że „pośrednikiem” w dialogu powinna być filozofia, ale jaka filozofia? Bo to właśnie przez filozofię weszły do teologii i utrwaliły się w niej pojęcia, które teraz trzeba by zastąpić innymi. Jest to wielki problem, który musi być podjęty w nadchodzącym milenium. Inicjatywy w rodzaju Rzymskiej Konferencji są ważne, bo uświadamiają kierunek, w jakim należy zdążyć.

Następnego dnia po zakończeniu obrad, w bazylice św. Piotra odbyły się religijne uroczystości związane z Wielkim Jubileuszem, a także spotkanie z papieżem Janem Pawłem II.

Michał Heller